

K POUŽITÍ PROTITANKOVÉ ZÁLOHY

Ničivá síla raketových jaderných zbraní a vysoká pohyblivost pozemních vojsk, zejména tankových uskupení, vtiskují soudobému boji a operaci rozhodný, aktivní a manévrový charakter. Bojová činnost je vedena na širokých nesouvislých frontách s rozhodnými cíli. Mezery mezi svazky a útvary, vytvořené jadernými údery nepřítel, umožňují silným tankovým útvarům a svazkům proniknout do hloubky sestav vojsk v obraně. Boj s tanky, bojovými vozidly pěchoty a obrněnými transportéry je ve všech druzích bojové činnosti základem složkou.

Největší podíl na ničení obrněných cílů připisujeme jaderným zbraním a tankům. Kromě nich však sehrávají významnou úlohu i prostředky dělostřelectva, a to především pro svou přesnost, rychlost a efektivnost palby, dostatečný účinek a relativně jednoduchou organizaci velení.

Zvláštní místo v systému boje s tanky nepřítel zaujímají protitankové jednotky a útvary, organicky začleněné do organizační struktury vševojskových útvarů, svazků a svazů. Jejich význam spočívá v tom, že mohou jako **protitankové zálohy** (PTZ) vševojskového velitele rozhodným způsobem změnit poměr sil v určitém prostoru nebo na směru, kde se podařilo nepříteli

ským tankům proniknout sestavou jednotek a útvarů prvního sledu.

Dělostřeleckým protitankovým útvarům a svazkům patřila důležitá úloha i ve Velké vlastenecké válce. Setkáváme se s nimi již na samém začátku války a ještě dnes oceňujeme jejich progresivní organizaci, moderní bojovou techniku různého druhu, schopnost rychlého manévru pohybem na velkých prostorách tehdejšího válčiště, ale i mimořádnou připravenost velitelů a obsluh. Např. **protitanková brigáda** (1941) disponovala 48 kusy 76mm kanónů, 20 kanónů 107 mm, 48 kanónů 85 mm, ale také 16 PLK 37 mm, 72 kulometry DŠK a ženijní zatarasovací rotou. V **protitankové divizi** (1942), která se skládala ze tří protitankových brigád, bylo 324 protitankových pušek, 48 kanónů 76 mm, 36 kanónů 45 mm, 26 minometů 82 a 120 mm, 12 PLK 37 mm. Každá brigáda měla ještě rotu samopalníků.

Současné názory na boj s tanky se shodují v tom, že PTZ je nutné organizovat a využívat již od stupně vševojskový útvar. U nižších stupňů velení bude obtížné stanovit neohroženější směr útoku tanků a proto i nepravděpodobné uskutečnit včasný manévr protitankovou jednotkou a zaujmout palebnou čáru s dostatečným předstihem.

Hlavní úkoly PTZ v boji a operaci

Účinnost PTZ, potvrzená ve všech operacích Velké vlastenecké války, se aktualizovala i v ozbrojených střetnutích současnosti. Vševojskový velitel musí mít v rukou prostředek, kterým bude schopen řešit problém změny poměru sil mezi tanky nepřítel a vlastními protitankovými prostředky v případě, kdy se nepřítel neočekávaně dostává na určitý směr nebo v prostoru do výhodné situace. Včasně

zasazení PTZ vytváří podmínky pro odrazení útoku nepřátelských tanků a spínání úkolů boje (operace).

Základním úkolem každé PTZ je být připravena podle rozhodnutí vševojskového velitele zesílit protitankovou obranu (PTO) prvosledových jednotek, útvarů či svazků a zastavit útok nepřátelských tanků, které pronikly jejich bojovými sestavami. Kromě toho můžeme do PTZ poža-

dovat přehrazení mezer v bojových sestavách po jaderných úderech nepřítele, vytváření podmínek pro zasazení druhých sledů a záloh, ať již k rozvíjení úspěchu nebo k protizteči (protiúderu), chránit boky a křídla bojové (operační) sestavy, případně účastnit se dělostřelecké přípravy (protipřípravy) palbou ze zakrytých palebných postavení, nebo přímou palbou.

PTZ se rozmísťují v bojové (operační) sestavě vždy na tankovém směru mezi prvním a druhým sledem ve vyčkávacím prostoru (v útoku) nebo v prostoru rozmístění (v obraně), odkud jsou připraveny zaujímat palebné čáry, plánované zpravidla v prostoru druhých sledů prvosledových jednotek (útvárů, svazků), nebo neplánované palebné čáry podle vývoje boje (operace).

Základním způsobem boje PTZ s tanky nepřítele je jejich **ničení na palebných čarách**. PTZ se na nich rozvíjí do bojové sestavy, která nejlépe vyhovuje organizaci boje a vytváří optimální podmínky pro využití bojových, zejména palebných možností protitankových prostředků v PTZ.

Prostor palebné čáry stanoví záloze vševojskový velitel na základě návrhu náčelníka RVD (náčelníka dělostřelectva pluku). Při volbě prostoru palebné čáry bere me v úvahu:

- předpokládaný zámysl bojové činnosti nepřítele s důrazem na použití jeho tankových jednotek, útvárů či svazků,

- zámysl nebo rozhodnutí o použití vlastních vojsk a jejich situace; při tom přihlížíme nejen ke vševojskovým úkolům, ale i ke způsobu jejich plnění v čase a prostoru, k bojové (operační) sestavě vojsk a k jejich bojovým možnostem (možnostem PTO),

- úkoly PTZ vyššího stupně velení v zájmovém pásmu,

- terénní podmínky, včetně ocenění komunikační sítě, stupně rozrušení po jaderných úderech, úderech letectva, zamoření terénu apod.,

- povětrnostní podmínky, popř. i dení a roční dobu.

V souvislosti s tím chci upozornit na skutečnost, že prostory palebných čar volíme v praxi pouze na základě údajů z mapy a zpráv, jejichž hodnověrnost a přesnost nemusí být vysoká (například půjde o předpokládanou činnost nepřítele nebo plánovanou činnost vlastních vojsk). Proto i určený prostor palebné čáry nemůžeme chápat jako neměnný. Skutečný prostor rozvinutí PTZ se může po rekognoskaci terénu a zhodnocení skutečné situace nepřítele velitelem PTZ lišit od plánovaného, kromě toho PTZ musí být připrave-

na kdykoliv zaujmout nepřipravený (neplánovaný) prostor palebné čáry na jiném směru, kde jsme útok nepřátelských tanků nepředpokládali.

Zasazení PTZ na palebné čáře bude v soudobých podmínkách složitým úkolem. Osy přesunu, plánované pro PTZ, mohou být značně poškozeny, přerušeny po vyražení mostů a přeprav nebo zataraseny nejrůznějšími překážkami po jaderných úderech, činností letectva, palbou dělostřelectva apod.

PTZ musí být připravena na překonávání závalů, vodních překážek, zamořených úseků, ale i odrážení leteckých útoků nebo diverzních jednotek. Tyto obtíže a těžkosti můžeme očekávat i v prostoru palebné čáry.

Nemůžeme proto vyloučit případ, kdy PTZ nestačí zaujmout plánovanou palebnou čáru včas nebo ji zaujmout vůbec a bude přinucena k rozvinutí z chodu (na neplánované palebné čáře) v jiném prostoru, ale co možná nejlépe původně zvolené čáry. Včasným zaujetím palebné čáry rozumíme případ, kdy PTZ dosáhne pohotovosti k palbě po zaujetí bojové sestavy mimo dotyk s nepřátelskými tanky, skryté s dokončením všech opatření organizace řízení palby a s možností zahájit palbu jako první.

V obraně nebo pro odrážení protizteči (protiúderu) bude účelné plánovat a připravit na neohroženějších směrech dvojice palebných čar s rozstupem 3–5 km na stupni divize, popř. 5–8 km na stupni armáda. Počítáme-li s rychlostí nepřátelských tanků okolo 15 km.h⁻¹, představuje takový rozstup 12–20, popř. 20–40 minut ve prospěch přesunu a přípravy PTZ k boji. Největším přínosem však je skutečnost, že PTZ zaujímá připravený prostor a vytváří si podmínky, v nichž se možnosti ničení tanků podstatně zvyšují (v průměru asi dvakrát).

Při plánování stanovíme kromě prostoru palebné čáry i dobu pohotovosti PTZ na palebné čáře po vydání signálu (rozkazu) pro zaujetí. Doba uvádíme ve dvou variantách — pro den a noc. I zde považujeme údaje za průměrné hodnoty, neboť vycházejí z norem daných předpisy a z rozboru plánovací mapy. Překročením nařízené doby získává PTZ čas na důkladnější přípravu a zvyšuje tak své palebné možnosti. Urychlení je možné jednak vyšší rychlostí přesunu, jednak urychlením prací při zaujímání palebné čáry, neboť počet ve štábu RVD spočívá v podstatě v součtu časových intervalů pro tyto dvě činnosti.

Při organizaci systému palby na palebné čáře věnujeme pozornost zejména těmto otázkám:

- podmínkám vzájemné podpory palbou a ochrany u dvojic protitankových prostředků,

- dostatečné hloubce bojové sestavy protitankové jednotky nebo útvaru,

- palebné návaznosti a palebnému překrytí sektorů palby jednotlivých prostředků i jednotek,

- možnosti centralizace palby většími palebnými jednotkami na nejnebezpečnější směr nebo prostor,

- co nejlepšimu využití terénu, skrytému rozmístění palebných stanovišť,

- pevnému a pružnému velení,

- vytvoření dostatečné zálohy pro manévr na směr největší úhrady nepřátelských tanků nebo k nahrazení ztrát, event. pro případ, že se předem vyhodnocený směr útoku tanků částečně liší od skutečného a v důsledku toho je třeba přeskupit síly.

Včasně zaujetí palebné čáry a dobře organizovaný palebný systém vytváří příznivé podmínky pro úspěšný boj s nepřátelskými tanky a zvyšuje pravděpodobnost jejich zničení palbou protitankových prostředků, hlavně zvyšuje pravděpodobnost zničení tanků již prvními výstřely. Naopak snižuje pravděpodobnost vyřazení protitankového prostředku opěťovaným výstřelem tanku a umožňuje tak přenést palbu na další cíl nebo opakovat palbu na první cíl, jestliže nebyl zničen prvním výstřelem. Teoreticky je provázen tento druhý výstřel tak vysokou pravděpodobností (pravděpodobnosti obou výstřelů se sčítají), že by jím měl být již cíl spolehlivě zničen.

Konečný tvar bojové sestavy PTZ na palebné čáře je výsledkem zhodnocení všech uvedených otázek organizace systému palby. Navíc přihlížíme i k předpokládanému směru pohybu tanků, možnému vývinu boje, výsledku součinnosti s POZ nebo jinými protitankovými prostředky vojsk v dotyku. Má však na něm podíl i záměr boje velitele PTZ s nepřátelskými tanky.

Základním stavebním kamenem bojových sestav PTZ všech stupňů je na palebné čáře bojová sestava protitankové jednotky (baterie, popř. čety), která je relativně stabilní co do hloubky a šířky, systému velení a řízení palby, a vyznačuje se velkou odolností proti palebnému a jinému ničivému působení nepřítelů. Jednotlivé baterie (čety) mohou však v nariženém prostoru zaujímat navzájem nejrůznější postavení a vytvářet tak celkovou sestavu oddílů (baterie PTRS) s neúčinnějším systémem

palby. Rozhodnutí o variantě bojové sestavy je jednou z povinností velitele PTZ. Základním faktorem při tom je snaha plnit zadaný úkol co nejefektivněji, tj. způsobit nepříteli maximální ztráty při minimálním vynaložení vlastních sil a prostředků.

Pevnost a stálost bojových sestav jednotek tvoří vedle přímého zajištění a využití všech vhodných ochranných vlastností terénu také vzájemně výhodné rozmístění prostředků i jednotek. Například u 100mm PTK vz. 53 považujeme za nejvýhodnější rozmístění děl v četě s rozeštypy 100–300 metrů, mezi četami v baterii 200–400 metrů v šířce i hloubce. Proto celková šířka bojové sestavy baterie bude 600 až 1000 metrů a hloubka 200 až 400 metrů. U PTRS je vhodné počítat mezi četami se vzdáleností až do poloviny maximálního dostřelu (v našem terénu kolem 1000 metrů). Bojová sestava baterie PTRS o třech četách (9 odpalovacích zařízení) může mít pak šířku 2,5 až 3 km.

Zjišťujeme-li šířku přehrazeného směru, musíme k šířce bojové sestavy připočítat:

- u jednotek s PTK polovinu metné délky na obě strany, tedy u baterie 100mm PTK bude celková šířka přehrazeného směru činit asi 200 metrů,

- u jednotek PTRS až polovinu maximální délky střelby; baterie o 9 odpalovacích zařízeních přehradí proto až 5 km šířky tankového směru.

Bojová sestava protitankového oddílu využívá základních možností baterie s tím, že její uspořádání nemusí být pouze v linii (baterie vedle sebe, v jednom sledu), ale i ve dvou sledech. Zásadou je, aby vzdálenost baterií v šířce i hloubce nepřevyšovala metnou délku (zpravidla 1000 m).

U protitankového pluku, kde je opět možná sestava v jednom nebo ve dvou sledech, můžeme vzdálenost mezi oddíly rozšířit na 2–3 km (2 km pro sestavu v jednom sledu). Rozhodující vliv bude zde mít zejména terén.

Protitankové zálohy se velmi často zúčastňují **zasazování druhých sledů a záloh do boje** (sražení), ať již v útoku při rozvíjení úspěchu, nebo v obraně při vlastních protiztečích (protiúderch). Úkol plní vždy v úzké součinnosti s jednotkami (útvary) dotyku, popřípadě s předsunutými oddády.

Bojovou činnost při tom rozvíjejí v podstatě dvěma způsoby.

První z nich spočívá v tom, že PTZ zaujme vyčkávací prostor poblíž plánované palebné čáry na předpokládaném směru ohrožení zasazované jednotky (útvary, svazku) a je připravena k jejímu rychlé-

mu zaujetí, nebo k zaujetí jiné neplánované čáry s úkolem odrazit útok tanků nepřítele, který ohrožuje zasazení druhého sledu.

V druhém případě se PTZ rozvine do bojové sestavy na stanovené palebné čáře, kterou si volí buď přímo na čáře zasazení druhého sledu, nebo na jejím boku, a to s úkolem udržet tuto čáru (prostor) do přechodu zasazované jednotky (útvary, svazku) do útoku. Při tom může, ale nemusí, dojít k palebnému styku prostředků PTZ s nepřítelem. Bude to záviset především na schopnosti vojsk v dotyku zmařit zámysl nepřítele. Tento případ je typický v obraně při vlastní protiztíči (protiúderu).

V palebném přepadu nebo v dělostřelecké přípravě můžeme využít palebných možností PTZ k ničení cílů na předním okraji nepřítele přímou střelbou, nebo na cíle v hloubce palbou ze zakrytých palebných postavení (pokud je PTZ vyzbrojena kanóny 100 mm vz. 53).

PTZ může dostat také úkol podílet se na udržení čar (prostorů), kterých se zmocnila vlastní vojska. Půjde například o udržení prostoru bližšího, dalšího úkolu apod. PTZ plní zpravidla takový úkol tím, že je připravena ve vhodném vyčkávacím prostoru k odražení útoku tankových jednotek nebo útvarů nepřítele z připravených palebných čar na předpokládaných směrech, popř. i z neplánovaných palebných čar.

V obranném boji požadujeme od PTZ, aby byla připravena po jaderných úderech nepřítele nebo po úderech jinými ZHN **zúčastnit se přehrazení mezer v bojové sestavě**. Úkol plní v součinnosti se

vševojskovými jednotkami (útvary), které přicházejí nahradit vyřazená vojska a převzít jejich úkoly.

PTZ zpravidla zaujímá palebnou čáru za prostorem úderu tak, aby jej překryla svou palbou. Nemůžeme vyloučit případ, kdy palebnou čáru zvolí na boku úderu, nebo dokonce před ní. K takovému rozhodnutí povede zejména snaha využít vhodného terénu nebo komunikační sítě, ale ovlivní jej i situace nepřítele a čas pro zaujetí.

Současná bojová technika PTZ svazku a svazu nebrání využít těchto jednotek (útvary) **k vedení palby ze zakrytých palebných postavení**. Pokud nehrozí útok nepřátelských tanků, můžeme počítat s těmito prostředky do hustot hlavních při plánování dělostřelecké přípravy, zčásti i dělostřelecké podpory, palebných přepadů a v obraně při protipřípravě. Vždy však jde o krátkodobý úkol, po jehož splnění se PTZ ihned vrací ke svému základnímu určení.

Přirůstek palebných možností při využití PTZ divize nebo armády (pto, ptp) na různé cíle a dálky střelby při spotřebě 1 pp (pto — 1440 ran, ptp — 4320 ran) — viz tabulku 1.

Pro splnění úkolů ze zakrytých palebných postavení se PTZ včleňuje dočasné do sestavy dělostřelectva některého z útčicích (zasazovaných) svazků, nebo do některé z dělostřeleckých skupin (divizní PTZ zpravidla do DDS, armádní do ADS, pokud se nevytváří, pak také do DDS).

PTZ zaujímá svá polebná postavení až těsně před zahájením palby. Po splnění palebných úkolů se vrací zpět do podříze-

Tabulka 1

Dálka střelby	Jednotka, útvar	Cíle			
		odpalovací zařízení	baterie obrněných SH děl	krytá živá síla v OB předem vybudované obraně	nekrytá živá síla
10 km	pto	2,7	2	4,5 ha	48 ha
	ptp	8	6	13,5 ha	144 ha
15 km	pto	1,8	1,3	3 ha	32 ha
	ptp	5,3	4	9 ha	96 ha
20 km	pto	1,3	1	2,2 ha	24 ha
	ptp	4	3	6,7 ha	72 ha

ností původního stupně velení a zaujímá nařazený vyčkávací prostor (prostor rozmístění).

K zabezpečení takového úkolu organizuje štáb RVD odpovídajícího svazku (skupiny) ve prospěch PTZ topograficko-geodetické připojení, povětrnostní přípravu a kontrolu prvků střelby, stanovišť a prostorů míst velení a řídí přísun tříštivotrhavé munice.

ptiny) ve prospěch PTZ topograficko-geodetické připojení, povětrnostní přípravu a kontrolu prvků střelby, stanovišť a prostorů míst velení a řídí přísun tříštivotrhavé munice.

Místo a úloha PTZ v PTO jednotlivých stupňů velení

V současné době se setkáváme s tím, že složení i síla PTZ odpovídá složení i síle organické protitankové jednotky nebo útvaru daného stupně velení. Toto řešení však nemusí v konkrétních podmínkách odpovídat potřebám PTO.

Možná kalkulace a zhodnocení potřebné síly (hodnoty) PTZ na jednotlivých

stupních velení (v tabulce 2) vychází z úkolu vševojskového útvaru (svazku, svazu) v obraně s tím, že jeho splnění je podmíněno zejména zničením hlavního uskupení tanků nepřítele. Při výpočtu zjistíme možnosti ničení tanků nejen protitankovými prostředky prvního sledu bojové (operační) sestavy, ale i ostatními pro-

Tabulka 2

Prostředky ničení	Normy	Útvar		Svazek		Svaz	
		počet	možnosti	počet	možnosti	počet	možnosti
Údery letectva		*)	20	*)	40	*)	75
Palba dělostřelectva ze ZPP:							
- na proudy	2 %	2 SP	1	4 SP	2	10 SP	5
- PPP	2,5 %	2	3	6	9	12	18
PT minové zátarasy	*)		10		40		100
POZ	*)		3		3		15
Ruční PT prostředky	0,3	40	12	150	45	450	135
PT prostředky prvních sledů:							
- 82 mm BzK	1,5	3	5	5	8	19	28
- PTRS přenosného typu	2	5	10	7	14	29	58
- tanky (v obraně)	2,5	10	25	21	52	42	105
- tanky (protizteč)	1	-	-	42	42	300	300
- PTRS na OT	2,5	-	-	14	35	43	108
- 100 mm PTK	1,5	-	-	-	-	28	42
- BVP (v obraně)	2,5	-	-	50	125	100	250
- BVP (protizteč)	1,2	-	-	25	30	50	60
Celkové možnosti			89		445		1299
Potřeba ničit (viz tabulku 3)			121		509		1342
Zbývá			32		64		43
Současné možnosti PTZ z organických protitankových jednotek (útvarů)			22		27		81

středky ničení, které působí před tento první sled. Pokud možnosti ničení tanků jsou nižší, než výsledná potřeba, požadujeme posílení PTO prvního sledu přímo nebo úhradu rozdílu zasazením PTZ odpovídající hodnoty. Sílu PTZ vždy stanovíme po hlubší úvaze a po komplexním posouzení úkolu s možností PTO.

Možnosti boje s tanky nepřítele — viz **tabulku 2.**

*) Poznámka a vysvětlení ke kalkulaci v tabulce 2. Obecně víme, že např. motostřelecký pluk, který se brání v úseku širokém 10 km, má za úkol odrazit svým prvním sledem útok nepřítele v hodnotě do 1,5 tankové brigády, zabránit nepříteli v prolomení prvního postavení obrany v celé šířce a vytvořit podmínky pro úspěšnou protizteč druhým sledem pluku. Obdobně u vševojskové divize se požaduje, aby její první sled (v kalkulaci se počítá se dvěma motostřeleckými pluky) odrazil útok nepřítele v hodnotě asi do dvou divizí (zde tankové a mechanizované), u vševojskové armády (s dvěma motostřeleckými divizemi v prvním sledu) útok nepřítele v hodnotě armádního sboru a divizí v dotyku (např. dvou tankových a tří mechanizovaných divizí), a jejich druhé sledy po protizteči (protiúderu) obnovily přední okraj obrany.

Máme-li útok nepřítele odrazit s pravděpodobností větší než 0,9, musíme mu způsobit alespoň 60 % ztrát tanků (tzv. typových obrněných cílů). Celkové množství obrněných cílů (tanků, BVP, OT) přepočteme na typové obrněné cíle podle vzorce

$$N = N_T + 2/3 N_{BVP},$$

kde

N — celkový počet typových obrněných cílů vzatých do kalkulace,

N_T — počet tanků,

N_{BVP} — počet bojových vozidel pěchoty (OT).

Celkový počet těchto typových cílů pro uváděné stupně velení a daný příklad ukazuje **tabulka 3** (platí pro armádu NSR).

Při zpracování tabulky 3 jsem vycházel z těchto základních údajů:

- tanková brigáda nepřítele — 110 tanků, 85 BVP (OT),
- tanková divize — 305 tanků, 200 BVP (OT),
- mechanizovaná divize — 249 tanků, 240 BVP (OT),
- do počtu BVP (OT) jsem vzal jen prostředky, které se zúčastní boje.

Jako první sledy vlastních vojsk jsem započítal:

- na stupni pluk — dva motostřelecké prapory (OT) s tankovou rotou,
- na stupni divize — dva motostřelecké pluky, z nich jeden na OT, jeden na BVP,
- na stupni armáda — dvě motostřelecké divize.

Možnosti letectva jsem bral za předpokladu, že ve prospěch armády budou uskutečněny dva plukovní vzlety bombardovacího letectva (na tankové jednotky a útvary v prostorech soustředění), dva plukovní vzlety stíhacího bombardovacího letectva (z nich asi 50 kapacity na tanky), 1–1,5 plukovního vrtníkového vzletu (z nich 60 % na tanky) a jeden vzlet vrtníkové letky. U divize a pluku jde o alikvotní část armádních možností.

Palbu dělostřelectva ze zakrytých palebných postavení uvažuji jako palbu na proudy (jedno soustředění palby oddílu na proud tankové roty má asi 2 % účinnost), nebo jako pohyblivou přehradnou palbu (oddíl na šířce 450 metrů, 3 čáry, na každou čáru a palbu 2,5 % účinnosti, cílem je tanková rota s mechanizovanou četou).

Pro minové zátarasy bereme pro výpočet průměrnou normu 250–300 protitankových min na vyřazení jednoho tanku, a to z celkového množství položených protitankových min v pásnu obrany (pluk 3—4 tisí-

Tabulka 3

Stupeň velení	Počty obrněných cílů				Počet cílů, které musíme vyřadit (60%)
	tanky	BVP (OT)		vzato do kalkulace (T+2/3 BVP)	
		celkem	2/3		
Útvar	165	55	37	202	121
Svazek	554	440	294	848	509
Svaz	1357	1320	880	2237	1342

ce, divize 12–15 tisíc, armáda kolem 30 tisíc).

Počty zničených obrněných cílů zásahem POZ jsou odvozeny od šířky minových zátarasů (pluk a divize asi 500 metrů, armáda do 3 km).

Počty vlastních protitankových prostředků prvních sledů odpovídají cvičné organizaci ČSLA a jsou sníženy o předpokládané ztráty (20 %). Do ručních protitankových zbraní jsou zahrnuty pouze pancéřovky bojových jednotek a útvarů, skutečně se střetávajících s nepřátelskými tanky.

Podmínky v kalkulaci jsou průměrné a představují jednu z možných variant. V bojové situaci budou odlišné, neboť různá bude i hodnota nepřítelů, úkoly a stav vlastních vojsk, rozhodnutí velitele a jeho zámysl vedení boje apod. Proto i výsledné hodnoty se budou různit. Pokud však bude zachován postup výpočtu, můžeme jich využít nejen k posouzení síly (hodnoty) PTZ, ale i ke zkvalitnění protitankové obrany vcelku.

Porovnáme-li celkové možnosti ničení tanků s požadavkem, získáváme zdůvodněný podklad pro zámysl vedení ozbrojeného boje (operace), bojovou (operační) sestavu a další významné složky rozhodnutí pro obranu. Současně také základ pro formulování úkolů PTZ, její sestavu a sílu.

Zde se ukazuje, že na stupni pluk musíme ke zničení zbývajících tanků nejen zasadit PTZ v hodnotě jedné protitankové baterie o 9 odpalovacích zařízeních PTRS, ale celkově posílit PTO pluku (alespoň ještě 4 tanky). Také u divize nestačí organický protitankový oddíl pokrýt potřebu vyřazení 64 obrněných cílů a bude nutné buď zesílit obranu pluků prvního sledu 18 protitankovými prostředky s koeficientem ničení 2 (např. další oddíl 100mm PTK) nebo 15 s koeficientem 2,5 (asi dvě rotv BVP), nebo těmito prostředky zesílit PTZ divize. V souvislosti s tím chci uvést, že kombinace PTK s PTRS v PTZ je z hlediska efektivnosti palby velmi perspektivní.

Armádní protitankový pluk současně organizační struktury v daném případě plně pokrývá rozdíl možností a potřeby.

V článku jsem chtěl ukázat na úlohu a místo PTZ zejména v PTO, kterou mnohdy chápeme úzce a proto i rozhodnutí o složení a úkolech PTZ bývá šablonovitě. Boj s nepřátelskými tanky však v soudobých podmínkách takový přístup vylučuje. Vysoká manévrovací schopnost moderních tanků umožňuje přenášet hlavní úsilí rychle na jiné směry, vytvářet silná uskupení a využívat mezer v bojových sestavách. To vyžaduje tvořivý přístup při řešení PTO, pružnost a rychlost rozhodování, předvídavost, ale také promyšlené použití záloh s odpovídajícími bojovými možnostmi na potřebném směru a prostoru.